

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/126/2023
Identifikačné číslo spisu:	3519201624
Dátum vydania rozhodnutia:	15.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3519201624.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Q. narodeného Z. proti žalovanej W., narodenej Z. notárke, so sídlom notárskeho úradu N., o nároku na náhradu škody, vedenom na bývalom Okresnom súde Nové mesto nad Váhom sp. zn. NM-11C/26/2019, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 26. apríla 2023 sp. zn. 5Co/12/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové mesto nad Váhom [ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinstančný súd“] rozsudkom z 19. októbra 2021, č. k. 11C/26/2019-106 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená nesprávnym postupom a rozhodnutím žalovanej ako notárky prejednávajúcej dedičské konanie. Nakoľko si žalobca v konaní uplatňoval náhradu škody, ktorá mu mala byť spôsobená v dedičskom konaní, za ktoré je zodpovedná žalovaná notárka, dospel súd k záveru, že správne mal žalobca žalovať štát (Slovenskú republiku), ako zodpovednostný subjekt v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, v mene ktorej koná v danom prípade Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Keďže žalovaná týmto subjektom nie je, nebola v konaní pasívne vecne legitimovaná a s poukazom na uvedené súd žalobu zamietol. V písomnom vyhotovení tohto rozsudku súd prvej inštancie poučil strany sporu o prípustnosti podania odvolania proti rozsudku s tým, že toto možno podať v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom a odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde.

2. Krajský súd v Trenčíne [ďalej len „odvolací súd“] uznesením z 26. apríla 2023 sp. zn. 5Co/12/2023 odvolanie žalovaného odmietol (prvý výrok).

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z obsahu spisu v preskúmvanej veci vyplýva, že

napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý obsahoval správne poučenie o odvolacej lehote a o tom, na ktorom súde sa odvolanie podáva, bolo žalobcovi doručené do vlastných rúk dňa 01. 12. 2021, ako o tom svedčí k rozhodnutiu pripojená informácia o výsledku doručovania listinného rovnopisu rozhodnutia. Nasledujúcim dňom, t. j. 02. 12. 2021, začala žalobcovi podľa § 362 ods. 1 v spojení s § 121 ods. 2 CSP plynúť zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie. Koniec lehoty pripadol na štvrtok 16. 12. 2021. Dňa 25. 11. 2021 a dňa 06. 12. 2021 žalobca doručil Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky svoje podanie označené ako „Odvolanie, mimoriadne dovolanie, sťažnosť proti rozhodnutiu o náhrade škody“, ktoré svojím obsahom bolo považované za odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobca tak podal odvolanie na nepríslušný súd. Tento jeho odvolanie odstúpil súdu prvej inštancie, ktorému bolo odvolanie žalobcu takto doručené až dňa 20. 12. 2021, teda po uplynutí zákonom stanovenej 15- dňovej lehoty na podanie odvolania.

2.2. Na základe uvedených skutočností, keď žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie oneskorene, odvolací súd podľa § 386 písm. a) CSP odvolanie žalobcu odmietol a nezaoberal sa ďalej vecnou správnosťou odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, argumentujúc tým, že súdy oboch inštancií nedostatočne zistili skutkový stav veci, vykonané dokazovanie bolo nedostatočné a rozhodnutie súdov nižších inštancií z tohto dôvodu nepreskúmateľné. Samotné dovolanie podané dovolateľom predstavovalo polemiku o skutkovom stave veci, bez vyodenia dôvodov prípustnosti predmetného dovolania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

6. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP), zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa (navyše) vyžaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke F.).

7. Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP ustanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Zákon túto podmienku nestanovuje iba v prípade dovolateľov uvedených v § 429 ods. 2 CSP.

8. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

9. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade

absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

10. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca napadol dovolaním uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 26. apríla 2023 sp. zn. 5Co/12/2023. Toto rozhodnutie, ktoré podľa doručenky prevzal 5. mája 2023, obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 429 CSP).

10.1. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie podaním z 29. mája 2023 (č. l. 221), zaslal dovolateľovi oznámenie, a to vzhľadom na žiadosť dovolateľa o pridelenie bezplatnej právnej pomoci, že predmetnú žiadosť o pridelenie advokáta je potrebné podať v Centre právnej pomoci v Trenčíne. Napriek tomuto oznámeniu súdu, označenú vadu dovolania v podobe absencie právneho zastúpenia žalobca neodstránil.

11. Vzhľadom k tomu, že dovolateľ v dovolacom konaní v čase podania dovolania nebol zastúpený advokátom, resp. osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, hoci bol na odstránenie tohto procesného nedostatku vyzvaný a nie sú splnené ani podmienky ustanovenia § 429 ods. 2 CSP, najvyšší súd dovolanie dovolateľa odmietol podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania spočívajúcej v nedostatku právneho zastúpenia bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

12. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, publikovaného pod R 39/2020 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

13. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že v danom prípade nie je splnená osobitná obligatórna podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP a z toho dôvodu nemožno rozhodovať ako o procesných návrhoch dovolateľa obsiahnutých v dovolaní, tak aj uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

14. Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

15. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.